

Nr 546

Av herr **Rylander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 105, angående ökat stöd åt forskning m. m.

Vid 1957 års riksdag beslöts en omläggning av de juridiska studierna och en utökning av de juridiska fakulteternas lärarresurser. Den då beslutade lärarorganisationen byggde på antagandet, att det årligen skulle utexamineras ungefär 235 jur. kandidater och 60 jur. pol. magistrar vid de juridiska fakulteterna, varav 105 respektive 30 vid Stockholms högskola.

Statsutskottet konstaterade i sitt utlåtande nr 128 i anledning av propositionen nr 86/1957 angående omläggning av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen att till grund för den av Kungl. Maj:t förordade organisationen låg detaljerade beräkningar angående antalet studerande. Statsutskottet framhöll att uppgifterna för det sista läsåret syntes bekräfta departementschefens beräkningar såvitt angick Uppsala och Lund. »Utvecklingen vid Stockholms högskola har däremot enligt inhämtade uppgifter under nuvarande läsår 1956/57 helt avvikit från de förenämnda beräkningarna. . . . Skulle det visa sig att denna ökning icke är enbart tillfällig, är det enligt utskottets mening nödvändigt att Kungl. Maj:t vid sin prövning av högskolans budgetäskanden för de närmast kommande budgetåren upptar frågan om lärarorganisationen vid stats- och rättsvetenskapliga avdelningen till ny prövning.»

I sin skrivelse till Kungl. Maj:t anförde riksdagen statsutskottets uttalande beträffande lärarorganisationen vid fakulteten i Stockholm.

Vid de juridiska fakulteterna gäller liksom vid de filosofiska och teologiska principen om fritt tillträde för den, som avlagt studentexamen eller motsvarande. Förslag om spärrar har allmänt avvisats. Sålunda uttalade departementschefen i propositionen rörande omlagd juristutbildning, att »tillträdet till den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen bör liksom hittills vara fritt».

Under de senaste åren har antalet nyinskrivna studenter vid de juridiska fakulteterna stigit synnerligen kraftigt. De sifferberäkningar som här gjorts bygger på antalet godkända vid den propedeutiska kursen i juridik, vilket innebär, att man räknat bort det frånfall av odeciderade studenter, som ofta förekommer i initialskedet.

Läsår	Antalet godkända i prop. kurs för jur. kand. och jur. pol. mag.			
	Uppsala	Lund	Stockholm	Summa
1952—1953	60	42	104	206
1953—1954	29	48	95	172
1954—1955	70	64	128	262
1955—1956	61	59	150	270
1956—1957	60	63	167	290
1957—1958	78	99	192	369
1958—1959	120 ¹	136 ¹	274 ²	530

¹ Preliminära siffror. ² Antalet nyinskrivna den 3/3 1959.

Av ovanstående tabell framgår, att antalet studenter stigit långt över de siffror med vilka man räknade 1957 (235 jur. kandidater och 60 jur. pol. magistrar enligt ovan). Under innevarande läsår synes antalet kvarvarande nyinskrivna studenter efter den propedeutiska kursen komma att överstiga 525. Vid en jämförelse med de inledningsvis nämnda siffrorna — på vilka lärarorganisationen bygger — måste dock frånräknas dels blivande distriktsåklagare, dels sådana studenter, som kan förväntas avbryta sina studier. Antalet blivande distriktsåklagare inom årskursen är 39, medan antalet studieavbrott kan beräknas till ca 65. Examinationen skulle därmed bli ca 420 jur. kandidater och jur. pol. magistrar, vilket bör jämföras med den av 1957 års riksdag förmodade examensfrekvensen — 295 per år. Någon anledning att räkna med en minskning av inskrivningarna vid de juridiska fakulteterna i framtiden torde ej föreligga. Snarare torde tillströmningen av juris studerande växa dels beroende på det ökande antalet studentexamina, dels på grund av att avrådande från humanistiska studier blir alltmer aktuell. I detta sammanhang bör även erinras om att en rad högre utbildningslinjer är spärade samt att de naturvetenskapliga studiernas attraktivitet på studenter med examen från latinlinje eller allmän linje är förhållandevis låg.

Ogynnsammast är undervisningsförhållandena utan tvekan vid Stockholms högskolas juridiska fakultet. Juristutbildningssakkunniga hade exempelvis beräknat, att de studerande i civilrätt I skulle delta i seminarieövningar (tillämpningsövningar) motsvarande 45 veckotimmar. Den seminarieundervisning, som nu faktiskt meddelas inom ämnet, har ej ens halva den omfattning, som de sakkunniga föreslagit. De sakkunniga föreslog även en grundläggande kurs i civilrätt om 50 timmar. Den kursundervisning som nu meddelas omfattar 28 timmar. I detta sammanhang må erinras om föregående års B-riksdags beslut i anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 104 angående de humanistiska fakulteterna. Enligt de antagna principerna skall

dubbling av ett seminarium komma till stånd så snart antalet deltagare överstiger 30. Ett tredje seminarium skall upprättas, när det sammanlagda deltagarantalet överstiger 55. Ett fjärde seminarium må upprättas så snart det sammanlagda deltagarantalet överstiger 80. Sedan må ytterligare seminariegrupper upprättas för varje fullt 20-tal deltagare över 80. Enligt denna norm skulle antalet seminariegrupper i civilrätt I vara 8—9 mot nu 4.

Den automatik, som nu kommer att gälla för de humanistiska fakulteterna, vore självfallet önskvärd även för de juridiska fakulteterna. På grund av bristande lärartillgång måste en sådan reform i nuvarande läge tyvärr bedömas som ogenomförbar. Det synes emellertid inte lämpligt, att man på grund av detta förhållande helt avstår från att förstärka de juridiska fakulteternas resurser. Vad som behövs är för dessa fakulteters del en ökad forskarrekrutering, varigenom lärarbehovet småningom kan tänkas bli fyllt. Av denna orsak är det angeläget, att man inrättar ett antal nya assistenttjänster. Erfarenheterna från de humanistiska fakulteterna visar nämligen, att dylika tjänster har en utomordentlig rekryteringsfrämjande effekt. Assistenterna bör givetvis liksom vid de humanistiska fakulteterna kunna delta i den elementära undervisningen, samtidigt som de biträder professorer och preceptorer i allmänt institutionsarbete. Liksom vid nämnda fakulteter bör de emellertid även beredas tillfälle till egen forskning.

Till varje läroämne vid de humanistiska fakulteterna med minst 500—750 undervisningstimmar skall enligt riksdagens föregående år fattade beslut anknytas minst en assistenttjänst. Tillämpades samma beräkningsgrund skulle för Stockholms högskolas juridiska fakultet erfordras 14 assistenttjänster. De nuvarande befattningarna motsvarar $2\frac{1}{4}$ assistenttjänst. För de båda övriga juridiska fakulteternas del torde behovet vara något mindre.

En upprustning av de juridiska fakulteterna till paritet med de humanistiska fakulteterna i fråga om undervisningens dimensionering måste f. n. av bl. a. statsfinansiella skäl anses ogenomförbar. Detta till trots torde även med en mindre förstärkning betydande fördelar kunna vinnas för såväl forskningens som undervisningens behov. Under hänvisning härtill får vi hemställa,

att riksdagen i anslutning till propositionen nr 105 måtte besluta att från och med budgetåret 1959/60 inrätta ytterligare fyra tjänster som förste assistent, varav en forskarassistenttjänst vid Stockholms högskolas juridiska fakultet samt tre tjänster som förste assistent, varav en forskarassistenttjänst, vid vardera av de juridiska fakulteterna i Uppsala och Lund,

att vid beräkningen av minimiresurserna med avseende på assistent- och amanuenspersonal för forskningens och det allmänna institutionsarbetets behov samma beräkningsgrunder skall tillämpas för de juridiska fakulteternas ämnen som för ämnena inom de humanistiska fakulteterna, samt

att de beslut som föregående års B-riksdag med anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1958 nr 104 fattade beträffande undervisningen inom de humanistiska fakulteternas ämnen jämväl skall gälla för ämnena inom de juridiska fakulteterna.

Stockholm den 10 april 1959

Olov Rylander

Henry Brandt

Astrid Kristensson

Stig Alemyr